

بررسی دارایی نامشهود سرمایه فکری در تحقیقات داخلی

افروز نجفی

دانشجوی دکترای حسابداری، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد زنجان، زنجان، ایران. (نویسنده مسئول)

nafrouz@ymail.com

دکتر علی بیات

استادیار گروه حسابداری، دانشگاه آزاد اسلامی، زنجان، ایران.

ali.bayat22@yahoo.com

چکیده

در عصر حاضر با رشد اقتصاد دانش محور، دارایی‌های نامشهود شرکت‌ها، خصوصاً سرمایه فکری آن‌ها کلیدی برای دستیابی به مزیت رقابتی پایدار است. توجه به مقوله سرمایه فکری در زمینه‌های متعدد علم اقتصاد، حسابداری و مدیریت استراتژیک سریعاً رشد یافته است. در این پژوهش به بررسی مقالات چاپ شده در زمینه سرمایه فکری پرداخته و ۲۷۶ مقاله منتشر شده در این حوزه مورد مطالعه قرار گرفت و برای تجزیه و تحلیل داده‌ها ۱۰۵ مقاله چاپ شده از سال ۱۳۹۲ تا ۱۳۹۸ به عنوان نمونه جامعه آماری انتخاب گردید. مقالاتی برای تجزیه و تحلیل انتخاب شدند که دارای ویژگی‌های مشترکی نظیر جامعه آماری مشخص، روش‌های جمع‌آوری داده‌ها، مدل‌های آماری و رابطه بدست آمده از تأثیر متغیرها بودند. نتایج نشان دهنده تأثیر مثبت و معنادار سرمایه فکری در مدارس، دانشگاه‌ها، شرکت‌های بوری و شرکت‌های دانش بنیان است. این تحقیق نشان می‌دهد که سرمایه فکری سبب رشد مالی سازمان‌های مورد بررسی شده است.

واژه‌های کلیدی: سرمایه فکری، مدل معادلات ساختاری، مزیت رقابتی، پرسشنامه بوتنیس.

مقدمه

در جوامع دانش محور کنونی اهمیت بازده سرمایه‌های فکری به کار گرفته شده بسیار بیشتر از بازده سرمایه‌های مالی به کار گرفته شده است؛ این بدان معنا است که در مقایسه با سرمایه‌های فکری، نقش و اهمیت سرمایه‌های مالی در تعیین قابلیت سودآوری پایدار کاهش چشم‌گیری یافته است (انواری رستمی و سراجی، ۱۳۸۴). امروزه یکی از دغدغه‌های اساسی مدیران درک افق آینده شرکت و فرایند ایجاد ارزش است و به این دلیل در تلاش برای استفاده از اطلاعات دارایی‌های نامشهود در فعالیت‌های تصمیم‌گیری می‌باشند. درواقع، تکامل حسابداری برای ارزشیابی و گزارش سرمایه فکری یا دارایی‌های نامشهود یک ضرورت تلقی می‌شود زیرا منابع نامشهودی مانند تحقیق و توسعه، ارتباطات، مهارت‌ها و ظرفیت نوآوری موجب خلق ارزش شده و پایه اساسی مزیت رقابتی شرکت‌ها و عملکرد تجاری برتر آنها می‌باشند تا جایکه ادوینسون مغز نامرئی را جایگزین استعاره معروف آدام اسمیت از بازار یعنی دست نامرئی کرده است (همتی و همکاران، ۱۳۹۰). امروزه افزایش اهمیت سرمایه فکری توان از کاربرد گسترده واژه‌هایی همچون دارایی‌های معنوی، سرمایه‌های علمی، سازمان‌های علمی، سازمان-